

wat wandelervaring in de Alpen, maar we zijn nooit naar Assisi of Santiago gelopen.'

De man die een ommekeer bracht in Mauro's leven was Don Mario Picchi (1930-2010), een Italiaanse priester die zijn hele leven wijdde aan het helpen van (drugs)verslaafden. (Op 5 maart 2019 is groen licht gegeven voor zijn zalig- en heiligverklaring, EG). Mauro vertelt: 'Don Mario opende ons de ogen en we maakten kennis met een andere manier van leven. Hij bracht jongelui naar Tara, maar ons huis was daar niet geschikt voor. Zo was de plek om te koken in de kelder. Toen we onze mentaliteit, onze oude manier van leven, veranderden en ons huis openden voor gasten, kenden we alleen de Via di Francesco. De eerste pelgrim bleek de Cammino di San Benedetto te lopen, maar daar hadden we nog nooit van gehoord. De Via di Francesco begon in 2003 (de Franciscaanse Voetreis in 1994, EG), de Cammino di San Benedetto in 2012 en wij begonnen in 2014. We zagen toen ook kleine groepen

De Ostello van Mauro ligt een dikke kilometer na La Foresta, een van de vier kloosters in de Rieti-vallei die Franciscus bezocht heeft. Het ligt ongeveer drie kilometer vóór Rieti. In 1225 werd Franciscus door kardinaal Ugolino uitgenodigd om naar Rieti te komen voor de behandeling van zijn ernstige gezichtsproblemen. Eenmaal in Rieti gaf Franciscus de voorkeur aan een meer afgelegen accommodatie: La Foresta. Daar bleef hij ongeveer vier maanden. Tijdens zijn verblijf verrichtte Franciscus het zogenaamde "wonder van wijn". Passerende pelgrims hadden dat jaar bijna alle beschikbare druiven opgegeten, waardoor de jaarlijkse wijnproductie in gevaar kwam. Franciscus beval toen om de weinig overgebleven trossen te verzamelen en ze in een kuip te persen. (Deze kuip is nog steeds te zien.) Op wonderbaarlijke wijze verkregen ze meer dan het dubbele van de wijn die een volledige oogst in voorgaande jaren had opgebracht.

In het voormalige klooster La Foresta is nu Mondo X gevestigd. Dat is een in 1967 door pater Eligio gestichte gemeenschap, waar jongeren met een (drugs)verslaving en meer in het algemeen uit kansarme milieus welkom zijn. La Foresta is alleen toegankelijk voor jongens; andere gemeenschappen zijn voor meisjes. De X staat voor de onbekende factor in het leven van een ieder.

door de vallei van Rieti lopen om de spiritualiteit van Franciscus te ervaren. Beetje bij beetje veranderde ons leven. We begonnen steeds meer te begrijpen dat ook óns leven kon veranderen. Dat was het begin van *il mondo di sopra* (de wereld hierboven), in tegenstelling tot *il mondo di sotto* (de wereld beneden).'

Mondo X

Le Querce di Tara en La Foresta liggen op een steenworp afstand van elkaar. Vanwege de activiteiten van Don Mario en later Mondo X is Mauro als betrokken buurman nauw verbonden met het voormalig klooster en zijn bewoners. Hij komt er geregeld en de jongelui komen met enige regelmaat op zondag naar Tara.

Mauro vertelt: 'Mondo X is een gemeenschap om van drugs en/of eventueel andere verslavingen af te komen. Je hebt geen geld nodig om binnen te komen; het verblijf is gratis. Als je in een gemeenschap zoals La Foresta gaat wonen, moet je gewoon *cold turkey*, afkicken. Mondo X gebruikt geen medicijnen en geen methadon. Er is hier geen dokter en geen psycholoog. Alleen de medebewoners zijn er voor hulp; het zijn vrienden die familie worden. Voor andere gezondheidsproblemen is er natuurlijk wel medische ondersteuning. Er zijn nu zes jongens in La Foresta. Het leven lijkt op dat van monniken in een klooster; het is een gesloten gemeenschap. Om 6 uur is er gebed, daarna ontbijt, dan werken ze in de tuin, dan lunch, werken, gebed en diner. Dat is alles wat ze doen, er is geen enkel contact met buiten. Ze hebben geen mobiele telefoon, geen computer, geen televisie, geen radio, noch een krant. Op zondag is er een mis waar ook andere mensen welkom zijn.'

Met een gietertje naar de kraan

Vol vuur vertelt Mauro verder. 'Hier is het mogelijk een nieuw leven op te bouwen, een nieuw evenwicht te vinden. Werken en een spiritueel leven leiden tot die verbetering. Ze verblijven zo lang als nodig. Het blijkt dat over het algemeen een verblijf van drie jaar nodig is. Bruno is één van hen; hij woont er inmiddels 30 jaar, hij is nu 65. Een keer per maand kunnen ze hun familie zien. En ook

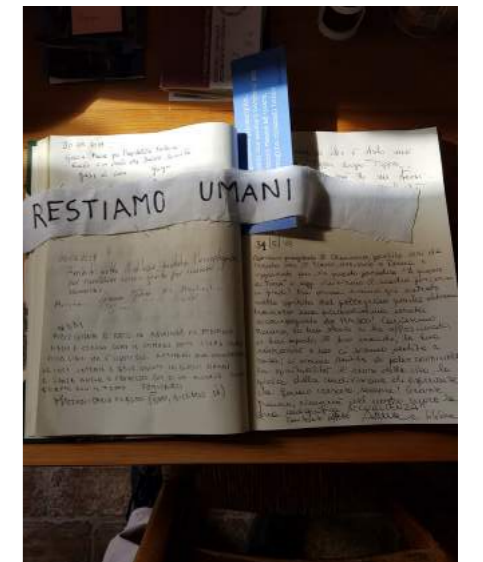
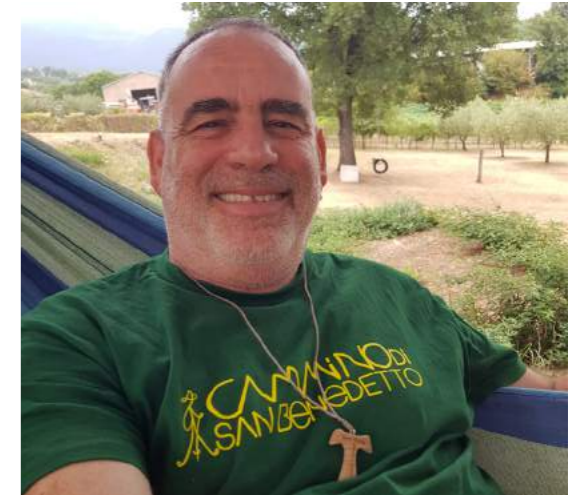
een keer per maand kunnen ze, met de hand, een brief schrijven.

Volgens Bruno is de familie namelijk het grootste probleem.' 'Als ze de planten in de tuin water moeten geven, moeten ze met een gietertje naar de kraan lopen, die met water vullen, teruglopen naar de tuin en als de gieter leeg is weer naar de kraan lopen. Er is geen tuinslang. Voor veel jongeren is dat niet natuurlijk en in het begin dan ook moeilijk. Maar als ze La Foresta verlaten en naar huis gaan, zie ik in hun ogen dat ze zijn veranderd. Ze hebben zichzelf de vraag gesteld of hun leven anders kan zijn. En deze ervaring is bijzonder.'

'Heb je nog steeds contact met de jongeren die Mondo X verlaten hebben?', vraag ik hem. 'Jazeker. Sommige jongeren blijven een tijdje bij Le Querce di Tara, zo lang als nodig. Soms blijven ze hier een weekend.' 'Ik kan me mijn leven dat ik hiervoor leidde niet herinneren.' Het is even stil. Ik zeg: 'Misschien heb je dat leven nodig gehad om dit leven te leren kennen en te kunnen leiden.' Mauro denkt even na en beaamt dat. Met een lichte twinkeling in zijn ogen zegt hij: 'Sommigen vrienden vinden mij een idealist. Waarom doe je dit gratis? Omdat ik een idealist ben. Tara is een feit, geen theorie.' En hij kijkt er gelukkig bij.

We zeggen nooit nee

Terug naar Le Querce di Tara. Ik vraag hem hoeveel gasten bij hem verblijven. 'De afgelopen zomer verbleven 700 personen in Tara. Er waren 250 pelgrims en de rest was familie en waren scouts. Maar iedereen verblijft samen op dezelfde manier. Sommige mensen houden er niet van en gaan naar Rieti voor een commercieel verblijf, bijvoorbeeld naar Rita Giovanelli. Dat is prima. Maar wij doen iets anders. Wij zijn er voor iedereen.' 'Het allergrootste deel komt uit Italië, maar in de laatste twee jaar

komen er ook meer buitenlanders. De meeste mensen kennen ons van horen zeggen. We hebben namelijk geen website; we hebben alleen een facebookgroep. We maken geen reclame en er is geen bewegwijzering. Omdat we niet commercieel zijn, is dat namelijk niet toegestaan. Desondanks komen er veel mensen. Pieter en Ruud (de auteurs van de Franciscaanse Voetreis, EG) waren hier vorig jaar twee dagen. Maar verder komen er niet veel Nederlanders. Zo'n 180 pelgrims lopen de Via di Francesco en zo'n 70 de Cammino di San Benedetto. Vóór de pandemie kwamen er veel pelgrims uit Hongarije en veel Fransen. Pelgrims komen voornamelijk te voet, maar met de fiets en te paard kan ook; ook je hond is welkom. Soms komt men met de auto of de motor. Als we niet genoeg bedden hebben, kunnen we

een tent neerzetten. We zeggen nooit nee; alles kan bij ons.'

Antwoord op al onze problemen

Ik vraag hem waar de naam Tara in "Le Querce di Tara" vandaan komt. 'Die komt onder andere uit de film *Gone with the wind*. De film speelt zich af aan het begin van de burgeroorlog tussen de noordelijke en zuidelijke staten. Tara is de naam van het landgoed. De hoofdpersoon besluit terug naar Tara te gaan, omdat daar haar familie en vrienden zijn en het daar weer beter met haar zal gaan. Tara is overigens ook de naam van een heuvel in Ierland, Tara Hill. Toen we besloten er een accommodatie te beginnen, bleek Tara een mooie link te zijn.'

Als ik Mauro vraag of hij nog iets kwijt wil, wordt hij ernstiger en gaat hij deels over op het Italiaans. 'Ik hoop dat de gedachte van Franciscus van Assisi zich vanuit de Rieti-vallei verder verspreidt. Het is een antwoord op al onze problemen. Deze morgen bijvoorbeeld kreeg ik een vraag van een vriend. 'Hoe is het mogelijk dat er nog steeds boten met migranten op zee zinken en dat er zoveel mensen overlijden. Waarom?' Ik antwoordde mijn vriend dat geld het probleem is. Familie, vrienden, samen leven, samen eten, daar gaat het om. Rondom de tafel is er geen oorlog. De verschillen tussen mensen verdwijnen. Dát is *il mondo di sopra*. Daar zijn we "echt". Elke ontmoeting is de kans om een nieuw verhaal te horen. Nederigheid en menselijkheid; daar gaat het om.'

Etappe: Poggio Bustone – Rieti

Franciscaanse Voetreis (etappe 24)

Cammino di San Benedetto (etappe 5)

La Foresta

Le Querce di Tara

Mauro Rinaldi
Via Foresta 37
02100 Rieti
T: +39 348 427 30 23
E: mauro.rinaldi@lequerceditara.it
Facebook: Le Querce di Tara

B&B La Terrazza Fiorita

Rita Giovanelli
Via Pellicceria 3
02100 Rieti
T: +39 074 629 69 49 /
+39 347 727 95 91
E: rietidascopire@vodafone.it

TEKST: MIRJAM BOERWINKEL

KUNST LANGS DE FRANCISCAANSE VOETREIS

Mirjam Boerwinkel woont in Monte San Savino (Toscane) en leidt als kunstgids toeristen rond langs de kerken en musea in haar regio. Speciaal voor OMNES beschrijft ze een kleine selectie uit het grote aanbod kunstwerken langs de Franciscaanse Voetreis.

Firenze – Santa Croce - Kruisbeeld – CIMABUE - 1275

Cimabue, leraar van Giotto (di Bondone), maakte in de tweede helft van de 13^e eeuw dit kruisbeeld. In die tijd ontstond een nieuw concept over de afbeelding van Christus aan het kruis: voor het eerst zien we een lijdende Christus (Cristo patiens) tegenover de tot dan afgebeelde "onbereikbare" Christus die de dood overwonnen heeft (Cristo Triomfants). Christus afgebeeld als mens, zoals iedereen, met duidelijk afgebeelde gevoelens en daardoor herkenbaar en dicht bij de gelovigen. Het hoofd geknikt met smartelijke uitdrukking, handen en voeten met afdruiwend bloed en diep realisme in de anatomie van het gekwetste lichaam. Later zal dit nieuwe realisme door zijn leerling Giotto volledig overgenomen en uitgewerkt worden.

Firenze - Santa Croce - 20 Scenes uit het leven van Sint Franciscus - COPPO MARCOVALDO – omstreeks 1250

Franciscus werd meteen na zijn dood Heilig verklaard. Zijn persoon en orderegel hadden gezorgd voor een enorme impact op het leven van de gelovigen. In een tijd waarin de bestaande clerus alleen dacht aan eigen belangen en macht gaf Franciscus plaats, aandacht en waarde aan de armen en behoeftigen.

Coppo Marcovaldo laat ons in "stripverhaal" de belangrijke fases uit het leven van Franciscus zien. De kunstenaar hanteert nog de byzantijnse iconografie. Rondom een zegenende Franciscus, met de duidelijke stigmata in handen en voeten, komen de personen tegen een kleurrijke en gedetailleerde achtergrond ietwat statisch en streng op ons af. Maar de niet geletterde mens krijgt hier een duidelijk idee over het leven van de Heilige.